

KRONIEK

W E E R G L A S

Het Parijsche experiment met Vincent van Gogh

Een gedeelte van het nieuwe museum voor moderne kunst aan de quai de Tokio wordt ingenomen door een tentoonstelling van werken van Vincent van Gogh. Wie de laatste jaren de talrijke tentoonstellingen van diens werken heeft gevolgd, de niet minder talrijke publicaties heeft gelezen en beu is van den niet altijd fraaijen stroom der kleurenreproducties, zal zich niet dadelijk geroepen voelen om juist in Parijs deze expositie op te zoeken. Toch doet hij daar verkeerd aan, want niet alleen vindt hij eenige schilderijen die niet vaak hier te zien waren (o.a. van Dr. Gachet), maar bovendien heeft de inrichting, de wijze van exposeeren een nieuw element, nieuw althans voor West-Europa. Wat uit Rusland bekend is geworden, kan doen vermoeden, dat de Russische opvattingen niet vreemd zijn aan deze Fransche poging van René Huyghe.

De inrichter heeft niet zoo goed mogelijk de schilderijen naar chronologische en aesthetische inzichten opgehangen. Hij heeft een poging gedaan om tevens iets duidelijk te maken van het leven van den mensch, die deze werken schilderde, voorzoover zij de totstandkoming van zijn werk en den stijl betreft. Uit brieven van Vincent heeft hij opvattingen, mededeelingen, toelichtingen gekozen, die in vrij groote letters op de zachtgroene muren zijn aangebracht. Photo's van fragmenten van het werk verduidelijken de stijlverschillen. Schilderijen, teekeningen en photo's van schilderijen zijn aangebracht naast photo's van de natuurlijke werkelijkheid der motieven, zoodat de bezoeker kan zien hoezeer de schilder transformeerde. Er zijn photo's en schilderijen van Dr. Gachet, brieven, het register waarin de doodsoorzaak van Vincent is beschreven, een stamboom van zijn predikantenfamilie waarin ook beeldende kunstenaars voorkomen, een kaart van zijn reizen, enz. Al deze documenten en gegevens zijn met de schilderijen vereenigd tot één groot en boeiend verhaal van zijn moeilijk leven en werken.

Het aesthetische element is daardoor in het gedrang gekomen en het verzet tegen deze poging is voor een belangrijk deel de gekrenkte aesthetische majesteit der 19de eeuw, die zich doet gelden.

Het kan ook anders. Document en kunstwerk kunnen strenger gescheiden blijven dan hier; toelichting, spreuk, photo kunnen rigoureuzer bij elkaar gehouden worden en het kunstwerk kan voor zich zelf spreken in een ongestoorde ruimte, waar de stem van den onderwijzer niet wordt gehoord. Er is bovendien een semi-moderne, onvoldoend doordachte opvatting, die kunstwerk en kunstenaars absoluut gescheiden wil houden, op grond van de overweging, dat het kunstenaarsleven toch dit werk niet verklaren kan, er zelfs